

Så här gör du när du röstar.

16

V 37

1973-09-16

259-106

Söndag

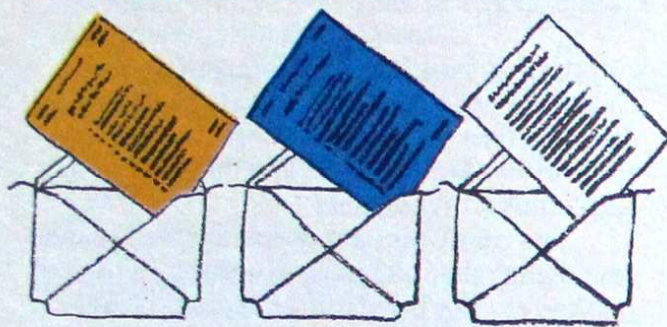
Eufemia

September

13 e. Trefaldighet

Så här ser valsedlarna och kuverten ut.

**Lägg bara EN valsedel i varje valkuvert!
Vik inte valsedlarna!**

- Gul valsedel för riksdagsval**
Två svarta streck i varje hörn.
- Blå valsedel för landstingsval***
Ett svart streck i varje hörn.
- Vit valsedel för kommunfullmäktigval**
Saknar streck i hörnen.

Var finns valsedlarna?

Skaffa för säkerhets skull valsedlar för ditt parti i förväg. Ofta delar partierna ut valsedlar i brevlådan. I annat fall finns de på par-

tiernas expeditioner/valbyråer. Ofta delas de också ut vid vallokalerna.

På alla ställen där du kan rösta finns det:

- Valsedlar med enbart partibeteckning
- Helt blanka valsedlar (där du själv fyller i partibeteckning och eventuella kandidatnamn)
- Lista över kandidater som anmälts av partierna

Valsedlarna måste ha:

- partibeteckning
- standardiserat format
- färg som anger till vilket val de gäller

Valsedlarna bör ha:

- namn på en eller flera kandidater
- valkrets-beteckning
- uppgift om till vilket val de gäller (riksdag, landsting eller kommunfullmäktige)
- listtypbeteckning (finns längst ner på valsedeln. Behövs för röstsammanräkningen)

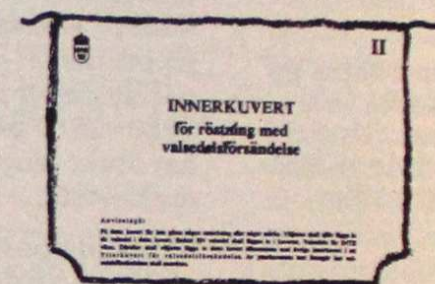
* I Göteborg, Malmö och på Gotland, där kommunerna själva fullgör landstingens uppgifter, har man två val – inte landstingsval.

Följande kuvert används vid årets val:

Valkuvert I används om du röstar personligen. De lämnas endast ut i samband med röstning i vallokal, på posten etc.

Kuvert I och II har de två nedre hörnen avskurna för att röstmottagaren ska kunna se vilken färg valsedlarna har. På så sätt kan kuverten läggas i rätt valurna utan att valhemligheten avslöjas. Därför får inga andra kuvert användas.

Innerkuvert II används om du röstar genom maka/make eller genom bud.

Ytterkuvert III är den s.k. valsedelförsändelsen. I detta kuvert lägger du de tre innerkuverten II om du röstar genom maka/make eller genom bud. Ytterkuvert III och innerkuvert II kan du få på partiernas expeditioner/valbyråer och på alla ställen där man kan rösta.

Du har möjlighet att rösta, var du än befinner dig.

I vallokal den 16 september

Vallokal och valtider står angivna på ditt röstkort.

Innan du går hemifrån — kontrollera på röstkortet vallokals adress (den kan vara ny i år) och när vallokalen är öppen. Ta också med röstkortet — även om det inte är ett krav för att få rösta. Om du fått valsedlar från ditt parti — ta med dom!

Valskjutsar

Har du svårt att komma till vallokalen ordnar vissa kommuner valskjutsar. Hör efter med kommunalkontoret! Partierna brukar också ordna med valskjutsar.

6

På posten 23 augusti–16 september

Om du inte har möjlighet att rösta i din vallokal på valdagen så kan du rösta på posten fr.o.m. den 23 augusti t.o.m. valdagen. Alla postanstalter har öppet kl. 10.00–11.00 och 15.00–16.00 på valdagen. En del postanstalter har öppet längre. På posten finns anslag med exakta tider.

Särskilda postanstalter för röstning inrättas på ålderdomshem, sjukhus, fångvårdsanstalter etc. Röstning på dessa särskilda postanstalter anordnas någon dag under veckan 9–16 september. Fråga personalen när röstningen sker. Ditt röstkort sänds förstås till din bostadsadress — se till att det blir eftersänt i tid!

Hur det går till att rösta på posten och vad du ska ha med dej kan du läsa om på sidan 8.

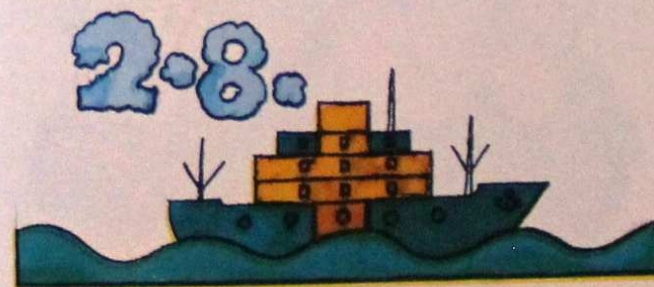
Utomlands

Utlandsmyndigheterna (svensk beskickning, ambassad etc.) börjar röstmottagning tidigast den 23 augusti. Röstningen avslutas i så god tid att valsedlarna kan vara hos centrala valmyndigheten i Stockholm senast kl. 12.00 dagen före valdagen.

På svenskt fartyg i utrikes fart börjar röstmottagning tidigast den 2 augusti och avslutas så att valsedlarna är hos den centrala valmyndigheten i Stockholm kl. 12.00 dagen före valdagen.

Om du tillhör besättningen kan du i stället för röstkort visa upp din sjöfartsbok. Är du passagerare måste du dock ha röstkort.

Fråga hos den svenska utlandsmyndigheten eller på fartyget när röstningen börjar och när den avslutas.

7

Så här går det till när du själv lämnar dina valsedlar.

Oavsett var du röstar någonstans — vallokal, postanstalt, båt m.m. — så går det till på ungefär samma sätt överallt.

Det enda som skiljer är att, om du röstar någon annanstans än i den vallokal som står angiven på ditt röstkort, måste du ta med dej:

- röstkort
- legitimation

Dessutom bör du ta med dej valsedlar från ditt eget parti.

Har du inga valsedlar så finns på alla ställen där man kan rösta:

- Valsedlar med enbart partibeteckning
- Ifyllningsvalsedlar (blanka valsedlar där du själv fyller i partibeteckning och eventuella kandidatnamn)

* I Göteborg, Malmö och på Gotland, där kommunerna själva fullgör landstingens uppgifter, har man två val — inte landstingsval.

1. När du kommer till vallokalen får du 3 st* likadana kuvert. Se också till att du har 3 st* olika valsedlar — en gul för riksdagsval, en blå för landstingsval* och en vit för val till kommunfullmäktige.

2. Gå sedan bakom en skärm. Lägga en ovikt valsedel i varje kuvert. Klistra igen kuverten.

3. Lämna valkuverten och röstkortet till röstmottagaren. Om du är i vallokalen antecknas det i röstlängden att du har röstat och de olika kuverten läggs i respektive valurnor. Röstar du på annat ställe kontrollerar röstmottagaren att allting är riktigt och lägger sedan de olika valkuverten tillsammans med röstkortet i ett speciellt ytterkuvert.

Så här går det till när någon annan lämnar dina valsedlar.

Om du själv inte har möjlighet att lämna dina valsedlar kan du rösta med sk. valsedelsförsändelse.

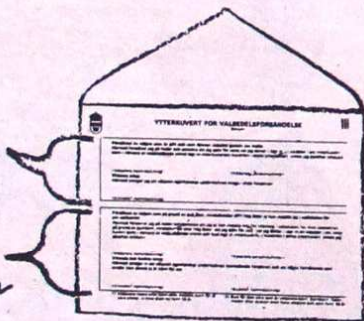
Valsedelsförsändelse

Valsedelsförsändelse är det speciella ytterkuvert III som används när någon annan lämnar dina valsedlar.

I ytterkuvertet lägger du dina tre* innerkuvert II (som innehåller dina valsedlar). När du gjort det och klistrat igen kuvertet ska uppgifterna på framsidan fyllas i och bevittnas. Vittnet ska ha fyllt 18 år och får inte vara väljarens barn, make eller makes barn, eller det bud som ska lämna valsedelsförsändelsen.

Här fyller du i om maka/make lämnar valsedelsförsändelsen

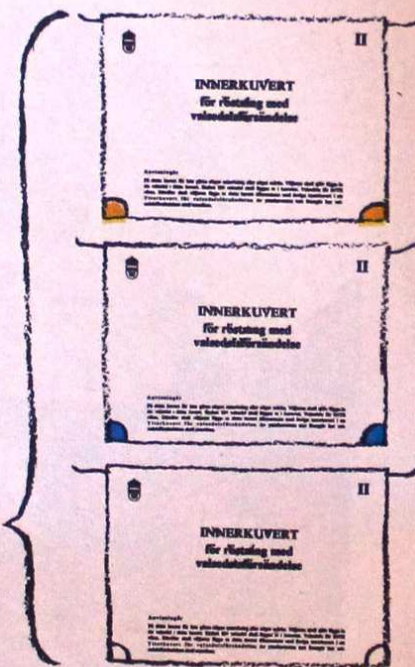
Här fyller du i om bud lämnar valsedelsförsändelsen

De tre innerkuverten med valsedlarna lägger du i valsedelsförsändelsekuvertet*

Innerkuvert II och ytterkuvert III kan hämtas på partiernas expeditioner, valbyråer och i lokaler där röstning äger rum.

Valsedelsförsändelse får ordnas och dateras tidigast den 23 augusti (för fartyg den 2 augusti).

Din valsedelsförsändelse kan lämnas av antingen maka/make eller bud.

Maka/make

Din maka/make kan lämna din valsedelsförsändelse i vallokal (står angivet på röstkortet), på postanstalt, hos utlandsmyndighet eller på fartyg. Den som lämnar valsedelsförsändelsen måste, förutom valsedelsförsändelsen, ha med sig ditt röstkort. (Lämnas valsedelsförsändelsen i vallokal måste inte röstkortet vara med — men det är bra om det är det). Den maka/make som lämnar valsedelsförsändelse på posten ska dessutom kunna legitimera sig.

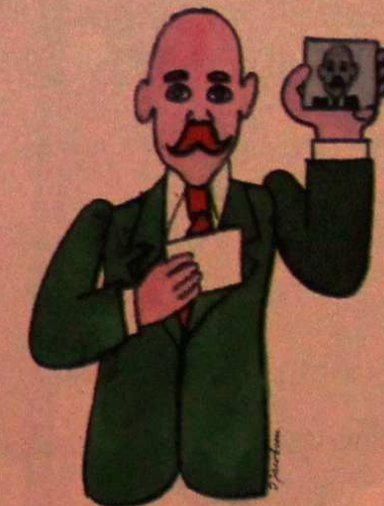
Bud

Om du på grund av sjukdom, rörelsehinder eller hög ålder inte personligen kan lämna dina valsedlar, kan din valsedelsförsändelse lämnas av bud. Budet ska ha fyllt 18 år och ska vara väljarens barn, barnbarn, far, mor, syskon eller vårdare. Röstning genom bud får göras i den vallokal som finns angiven på ditt röstkort eller på postanstalt. Om budet lämnar valsedelsförsändelsen på postanstalt

måste ditt röstkort tas med och budet ska kunna legitimera sig.

Vid röstning genom bud ska även budet skriva sitt namn på kuvertet och intyga att allt gått rätt till. Vittnet och budet får inte vara samma person.

* I Göteborg, Malmö och på Gotland, där kommunerna själva fullgör landstingens uppgifter, har man två val — inte landstingsval.

Strykning av namn

Om det bland kandidaterna på din valsedel finns någon som du inte vill rösta på så kan du stryka det namnet. Det gör du enklast med ett rakt streck över kandidatnamnet.

Observera! För att skydda sin partibeteckning har partierna i de flesta fall anmält kandidater. Dessa kandidater finns upptagna i en lista som finns på alla ställen där du kan rösta. Finns det anmälda kandidater ska en av dessa stå först. Annars blir alla namnen på valsedeln ogiltiga. (Men partiet får ändå en röst).

Du får också skriva till namn på din valsedel om du tycker någon kandidat saknas.

Partimarkerade valsedlar

En nyhet vid årets val är de partimarkerade valsedlarna. De finns för alla riksdagspartier och på alla ställen där det går att rösta. Så om du inte får tag i valsedlar med tryckta kandidatnamn, kan du använda dessa partimarkerade valsedlar som har tryckt partibeteckning men inga kandidatnamn.

Du kan rösta med den partimarkerade valsedeln som den är. I så fall räknas rösten partiet tillgodo men räknas inte för någon viss kandidat. Men om du vill, kan du även skriva på kandidatnamn. Partierna har i de flesta fall anmält kandidater. Dessa kandidater finns upptagna i en lista som finns på alla ställen där du kan rösta.

Ifyllningsvalsedlar

Om du vill rösta på något parti som du inte får tag i valsedlar för så kan du använda ifyllningsvalsedlar. På dem fyller du själv i partibeteckning och — om du vill — kandidatnamn.

Om du inte vill rösta på något parti ska du använda en blank ifyllningsvalsedel. Du får inte rösta med tomt kuvert.

Ifyllningsvalsedlar finns på alla ställen där du kan rösta.

Vad är valkrets, mandat, röstetal?

Valkrets

Sverige är vid val till riksdagen indelat i 28 valkretsar. Varje valkrets har, beroende på antalet röstberättigade, rätt till ett visst antal representanter i riksdagen.

Mandat

Den som väljs får ett mandat och blir alltså riksdagsledamot. Det finns 350 mandat i riksdagen.

Fasta valkretsmandat

Före valet bestämmer riksskatteverket, beroende på antalet röstberättigade, hur 310 av dessa 350 mandat ska fördelas på de 28 valkretsarna. Varje valkrets får alltså ett visst antal fasta mandat.

Utjämningsmandat

För att få största möjliga rättvisa så fördelas de resterande 40 mandaten på partierna efter det antal röster partierna har fått i hela landet.

Röstetal

Det antal röster som varje parti har fått.

4%-regeln

För att ett parti ska bli representerat i riksdagen krävs att partiet får minst 4% av rösterna i hela landet.

12%-regeln

Ett undantag är om ett parti samlat 12% av rösterna i en valkrets. Partiet kan då få mandat i den valkretsen, men får inte vara med och dela på utjämningsmandaten. Syftet med denna undantagsregel är att ge starka lokala opinioner en möjlighet att bli representerade i riksdagen.

Viktiga kom-i-håg.

- Valet är den 16 september 1973
- Det är tre* olika val på samma gång – riksdag – landsting – kommunfullmäktige
- Du kan rösta
 - i vallokal den 16 september
 - poströsta 23 augusti – 16 september
 - genom bud 23 augusti – 16 september
 - hos utlandsmyndighet fr.o.m.den 23 augusti
 - på fartyg fr.o.m.den 2 augusti
- Du får rösta om
 - du är svensk medborgare
 - du är född 1953 eller tidigare
 - du finns upptagen i röstlängd som röstberättigad
- För att kunna bli vald måste du
 - vara röstberättigad
 - fylla 20 år senast den 16 september
- Du måste alltid ta med röstkortet om du röstar på något annat ställe än i vallokalen
- Du bör ta med röstkortet till vallokalen
- Du behöver inte rösta på samma parti till riksdag, landsting, kommunfullmäktige – det är ju tre* olika val
- Du har rätt att stryka kandidatnamn på dina valsedlar
- Du får inte märka valsedlarna eller valkuverten
- Lägg bara en ovikt valsedel i varje valkuvert
- Val av kyrkofullmäktige äger rum den 21 oktober 1973

Du som är röstberättigad vid kyrkofullmäktigvalet (den som inte är medlem i Svenska kyrkan är inte röstberättigad) får tillsammans med röstkortet för september-valen ett särskilt röstkort. Spar det!

* I Göteborg, Malmö och på Gotland, där kommunerna själva fullgör landstingens uppgifter, har man två val – inte landstingsval.